

riigitegelased, kirjanikud, näitlejad, heliloojad jt., ning on varustatud isiku- ja kohanimede registriga. Nii lühikese iseloomustuse taga peituvat töömahtu teab kõigepealt tegija ise — 774 eri isiku sageli loetamatud käekirjad ja käekirja muutused ajas, eri ajastute mõisted ja stiilid, üksikkirjade sisu, mis saab sageli arusaadav olla vaid kirjavahetajale endile, elulooliste andmete keerukad otsingud jne. jne. Kataloogiga tuttavad spetsialistid imestavad seda hinnates, et tegemist on ühe koostaja, mitte koostajate tööga. Kuid Niina töötabki möödunud sajandi traditsioonis, kus üks suutis enam kui terve kollektiiv.

1995. a. ilmus “Keisrikojast Tartu raamatuvaramusse”, mis võtab näituse kataloogina kokku P. Aleksandrovi memoriaalkogu uurimisel ja kirjeldamisel kogunenud teadmised. Meie uue ajastu kaunis väljaanne tutvustab raamatukogu üht rariteetseimat kogu, mis on tänuväärne aines raamatu-uurijale — 128 trükist 16. sajandist, ligikaudu 1200 raamatut 17. sajandist, nende seas nimekate teadlaste eluajal ilmunud väljaanded, trüki- ja kõitekunsti suurepäraseid näiteid, paljud omanikumärgid ja marginaalid.

Tööd Aleksandrovi koguga võib võtta sissejuhatuseks tööks varatrükistega. Käsilolev ülesanne on kaalukaim — läbitöötamisel on u. 600-nimetuseline paleotüüpide kogum. Arvestades senitehtut, on raamatukogul oodata aineväärilist, soliidset kataloogi.

Ja nii ei olegi Niina Pariisi jõudnud, kuid Pariis on tulnud temani paljude ajalooks saanud vanade raamatute või tähtsate kirjade kaudu. 2. märtsil tänasid kolleegid Niinat kõige selle eest, mis on võimaldanud neid siiraid kirjaridu. Et inimvaim oleks ikka virge, ei tohi ta jõude olla. Niina, kannata veel veidi Pariisiga, palju tähtsat on vaja ära teha, jõudu Sulle! Aga kui saaksime Pariisi kuidagi Sulle ise terendama panna, teeksimme seda! Palju õnne!

URVE TÕNNOV

60

Urve Tõnnov, neiuna Heinsar, sündis 17. märtsil 1938. aastal Pärnus. Varane lapsepõlv möödus Sindis, varsti pärast sõda kolis pere Vändrasse. Huvi kirjanduse vastu ning soov õppida ülikoolis eesti filoloogiat tõid Urve pärast Vändra Keskkooli lõpetamist 1957. a. Tartusse. Paraku see soov ei täitunud, sest eelisseisundis olid armeeteenistusest tulnud noormehed ning tudengiks pürgijal soovitati anda paberid vene filoloogia osakonda. Esimese kursuse lõppedes anti dekanaadis taas lootust, et kui suvevaheajal käia tööl uudismaal Kasahstanis, võib sügisel jätkata õpinguid soovitud erialal. Hiljem ei mäletanud enam keegi seda peibutatavat lubadust. 1961. a. lõpetas Urve ülikooli vene filoloogia erialal. Pole kunagi kuulnud teda kahetsemas sõitu uudis-

maale (või nagu ta ise naljatades ütleb: uudis- ja jäätmaadele), veel vähem omandatud eriala. Südameseelusega meenutab ta oma õpingukaaslasid ja õppejõude, kellest tänaseks on saanud legend.

16. jaanuarist 1964. a. on Urve Tõnnovi elu seotud Tartu Ülikooli Raamatukoguga. Alustas, nagu paljud teisedki, ajutise asetäitjana raamatukoguhoidja ametikohal välisvahetussektoris — tööks reservkogu sisuline läbitöötamine põhikogu täiendamiseks või vahetamiseks Nõukogude Liidu ja välismaa raamatukogude jm. asutustega ülikoolile vajalike väljaannete vastu. 1969. a. moodustati iseseisev reserv-vahetusfondi osakond ja selle juhatajaks määrati Urve Tõnnov, ametinimetuseks peabibliograaf (kompromiss raamatukogu reaalse vajaduste ja NLiidus kehtinud raamatukogude tüüpstruktuuri ning -koosseisu vahel). Esimene katse arvutustehnika rakendamiseks raamatukogutöös on seotud Urve Tõnnoviga — 1966. a. korraldas ta eksperimendi reservkogu kataloogi süstematiseerimiseks URAL-4 abil. Katse küll ebaõnnestus, sest 1950. aastatel juhusliku tööjõuga hoogtöökorras koostatud kataloog ei võimaldanudki enam, kuid kogemus korvas pettumuse.

1975.–1977. a. oli Urve meetodikaosakonna juhataja. 1969. a. oli ülikooli raamatukogu määratud Eesti kõrgkoolide ja keskeriõppeasutuste raamatukogude meetodikakeskuseks. Sellesse aega mahub raamatukogu kui meetodikakeskuse sisuline töölerakendamine — juhendmaterjalide, seminaride koondplaanide ja -aruannete koostamine, ülikooli allasutuste raamatukogude nõustamine ning osalemine raamatukogu töökorralluslike probleemide lahendamisel.

1. septembrist 1977 sai Urve Tõnnovist direktori asetäitja teadusalal. Raamatukogu uue hoone ehitustööd olid sel ajal juba täies hoos ning töökorralluslike lahenduste väljatöötamine moodustas suure osa Urve tööst. 1. jaanuarist 1988. a. otsustas ta minna “rahulikumale” tööle, sellest ajast tänaseni juhatab ta teadusosakonda.

1975. aastast on Urve Tõnnov olnud kõigi ülikooli raamatukogus peetud teaduskonverentside ja seminaride üks juhtivaid korraldajaid või peakorraldaja. 1977. a-st. on ta raamatukogu kirjastuskolleegiumi liige, ta on mitme raamatukogu artiklikogumiku koostaja ja toimetaja. Olles mitme lugejauuringu juhtiv jõud, on Urve ise keskendunud üliõpilaslugeja probleemidele. Ainetundmisest kõnelevad tema arvukad esinemised konverentsidel ning artiklid.

1986. a. omistas Kultuuriministeerium Urve Tõnnovile raamatukogutöötaja teenete medali.

Urve Tõnnov on ka Eesti Rahvusraamatukogu teadusnõukogu ning ajakirja “Raamatukogu” toimetuskolleegiumi liige.

Kõike, mille juures Urve Tõnnov aastakümnete jooksul raamatukogus tegev on olnud, polegi vaja loetleda, olulisim on see, et ta on olnud paljus rajameister. Rajameister, kes ei lähe huupi. Ta on kolleeg, kelle arvamust küsitakse ja kuulatakse. Tema juurde ei häbeneta minna ka oma isiklike rõõmude ja muredega.

Urve on väga rikas naine — kaks tütart ja poeg, kuus lapselast. Pere ja kodu on tema jaoks väga pühad mõisted. Hingepidet leiab ta ka muusikast ja lilledest.

Tänuks südamega tehtud töö eest autasustas rektor Urve Tõnnovit tema 60. sünnipäeval Tartu Ülikooli väikese medaliga.